

שיבת הכהונה

בסייעתא דשמיא

שבועות

תשפ"ו

י"ל ע"י ביהמ"ד זכרון יהואל רחוב שאול המלך 21 ירושלים
מתורתו של מורינו הגה"צ רבי אלחנן יעקב דוד הכהן רבינוביץ שליט"א

עובדא רבא

התפשטות מגשמיית

בצוואת הריב"ש ישנה קבלה "הנשמה אמרה להרב, שמה שזכה שנתגלו לו הדברים העליונים לא מפני שלמד הרבה בש"ס ובפוסקים, אלא משום תפילה שהיה מתפלל תמיד בכוונה גדולה". והרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע בעל "שומרי אמונים" מפרש את דבריו "שגילתה לו נשמתו של רבינו הקדוש, דהיינו נשמת הבעש"ט שעיקר מה שזכה למדרגותיו הנוראים, היה בעבור עבודת התפילה שהיה באימה ביראה ובעבודה גדולה ובזה הכח העמיד תלמידים קדושים ותלמידי תלמידים בעלי רוח הקודש בעלי מסירות נפש ובעלי עבודות גדולות" שכן כל אדם "אשר ראה או שמע תפילתם נמס לבבו כמים ונהפך לאיש אחר, ונעשו על ידי זה לאלפים ורבבות בעלי תשובה אפילו מהמון עם הגרועים בתכלית נעשו הרבה מאוד אנשים גדולים ובעלי מדרגה כי היה בכוחם להעלות ולהגביה אפילו רשעים עכורים בתכלית הירידה והיו הרבה שהגביהו אותם למעלת רוח הקודש ונעשו אנשים גדולים ומפורסמים".

הבעש"ט הורה לתלמידיו להתפלל על כל דבר גדול וקטן ואף בשעה שהאדם הולך לדבר מצוה, עליו להתפלל להש"י שיעזור בידו. הרה"ק רבי יצחק מנשכין זי"ע היה מספר על שליחותו של הרה"ק רבי דוד ממיקולאיוב זי"ע שנשלח ע"י הבעש"ט להביא לו יין ממדינת בסריא בהשגחה גדולה, ושמיירה יתרה על הצד היותר טוב, וברגע האחרון אירעה לו תקלה מפני שלא התפלל ששליחותו תעלה בידו. רבי דוד נסע לעיר טילנעשט במדינת בסריבה ונתעכב שם שני חדשים אלו ותשרי כל עת עבודת היין והשגחה בעצמו על כל פרס ופרט שבעסק עשיית היין בלי שום היסח הדעת שיהיה הכל כשר וישר על הצד היותר טוב, מן הרגע הראשון שקנה הענבים ובכל עת הדריכה, וטרח בעצמו והשגחה בעינא פקחא, על כל פעולה ופעולה שיהיה בכשרות הראוי, למהדרין מן המהדרין, וגם אחר חג הסוכות נתעכב שם עוד איזה שבועות עד אחר גמר תסיסת היין שיוכל ליתנו בחביות.

בשובו הביתה והיה זה בשעת קלקול הדרכים היתה לו יגיעה גדולה וטרחא עצומה, בחזרתו עם היין לביתו, עד שנסע כמעט במסירות נפש בכל פרסה ופרסה, לפי שלא רצה להסיח דעתו כלל משמירת היין, אפילו רגע אחד ביום ובלילה, בעת גשם שוטף ורוח סערה ושולג גדול וקלקול הדרכים מטלטט חוצות, וטבעו בבוץ רגליו, ובאו מים עד נפש עד שברוב עמל ויגיעה עלה בידו להביאו בשמירה גדולה ובכשרות גדולה לעיר מזיב'וז'.

כשהגיעה העגלה עם חבית היין המשומר למזיב'וז', נעצרה ליד ביתו של הבעש"ט ורבי דוד ירד הימנה במרוצה כדי לבשר לרבו על השלמת שליחותו, אולם באותה שעה עבר במקום אחד משוטרי המכס הנכריים, והביע את חששותיו כי בחבית זו הובא יי"ש ללא תשלום מכס. רבי דוד התחיל להתחנן לפני שוטר המכס שלא יגע בחבית שכן עם מגעו ייפסל היין מחשש יין נסך, אולם לבו של אותו נכרי לא נתרכך, והוא פתח את החבית, כדי לטעום הימנה, וכך פסל את היין.

פרפראות לחכמה

הלומד תורה לשמה משפיע מלעילא לכללות ישראל
שמחה, ברכה, טובה, חומה, שלום

התשב"ץ (דיני כתובות סימן תס"ו) כתב וז"ל: הר"ם ז"ל אומר כי מה שאומר החתן "הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל", לפי שמצינו בהרבה מקומות שאירס הקב"ה לישראל בתורה, וכל אותן אירוסין ונישואין וכתובה אנו עושים. והיכא נקראת התורה אירוסין דכתיב (דברים ל"ג, ד') תורה צוה לנו משה מורשה ואמרו רז"ל אל תקרי מורשה אלא מאורשה, הרי התורה הושוות בהרבה מקומות לכלה. וכתב (סימן תס"ו) במתן תורה היו נשואין, דכתיב (ירמיה ב', ב') "אהבת כלולתיך", עשרה פעמים נקראו ישראל כלה לפני המקום, שבע פעמים בשירי השירים, ושלושה פעמים בספרים אחרים, כנגד עשרת הדברות. כשמשה רבינו קבל התורה היתה (התורה) הכלה, והחתן זה הקב"ה, וזה שייסד הפייט בקבלת כלה. התשב"ץ (סימן תס"ו - תס"ז) מביא י"א מנהגים שנוהגים בחופה ובחתונה, דוגמת מה שנהגו בקבלת התורה. ומסיים (סימן תס"ז) נקוט האי כללא בידך, כל המנהגים של חתן ושל כלה, אנו למדים ממתן תורה, שה' היה מראה עצמו כחתן נגד כלה שהם ישראל (עכ"ל). וכיון שבמתן תורה היו הנשואין בין כלל ישראל לקוב"ה באמצעות התורה, ולומדים מנהגי חתן וכלה ממתן תורה, א"כ ה"ה להיפך שלומדים ממתן תורה, וכוון שאמר רז"ל (יבמות דף ט"ב ע"ב) כל אדם שאין לו אשה שריו בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, - בלא תורה, בלא חומה, - בלא שלום. א"כ ה"ה למי שאינו לומד את התורה, שריו בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, בלא תורה, בלא חומה, בלא שלום.

ואבארם אחת אל אחת. "בלא שמחה" דהרי התורה משמח הלב, כדכתיב (תהלים י"ט, ט') פקודי ה' ישרים משמחי לב, ואיתא בספרי (פ' עקב י"א, כ"ב) מה יין משמח, אף דברי תורה משמחים את הלב, ואיתא בגמ' (יומא דף ע"ב ע"ב) זכה משמחתו, ואיתא במדרש שוחר טוב (משלי ט"ו) מאיר עינים וסימח לב (משלי ט"ו, ל') אלו דברי תורה שהם מאירים עיניו של אדם ומשמחין לבו. ולכן מי ששרוי בלא תורה שריו בלא שמחה. "בלא ברכה" כדאיתא בגמ' (ע"ז דף י"ט ע"ב) א"ר יהושע בן לוי דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים, כל העוסק בתורה נכסיו מצליחים לו, כתוב בתורה (דברים כ"ט, ח') ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם, למען תשכילו את כל אשר תעשון. שנוי בנביאים דכתיב (יהושע א', ח') לא ימוש ספר התורה הזה מפריך, והגית בו יומם ולילה, למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו, כי אז תצליח את דרכך, ואז תשכיל. משולש בכתובים דכתיב (תהלים א', ב') כי אם בתורת ה' חפצו, ובתורתו יהגה יומם ולילה, והיה כעץ שתול על פלגי מים, אשר פריו יתן פתו, ועליו לא יבול, וכל אשר יעשה יצליח, ואיתא באבות (פרק ג' משנה ו') כל המקיים התורה מעוני, סופו לקיימה מעושר, ואיתא במדרש רבה (דברים פרשה ח' ס"ק ב') אמר הקב"ה אם נזקקת לברכתה של תורה, אף אני מברך אותך, שנאמר (שמות כ', כ"א) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך, רבנן אמרי, אמר הקב"ה אם ברכת את התורה, לעצמך את מברך, מניין שנאמר (משלי ט', י"א) כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים. ולכן מי ששרוי בלא תורה שריו בלא ברכה. "בלא טובה" דאיתא בגמ' (ברכות דף ה' ע"א) אין טוב אלא תורה, שנאמר (משלי ד', ב') כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו, ואמרין בגמ' (שם דף מ"ח ע"ב) טובה זו תורה. ולכן מי ששרוי בלא תורה, שריו בלא טובה. "בלא חומה" בגמ' (יבמות ט"ז) איתא השרוי בלא אשה, שריו בלא חומה דכתיב (ירמיה ל"א, כ"א) נקבה תסובב גבר, והמהרש"א (שם) מפרש ר"ל שאשתו משמרתו מן החטא, וממלחמת יצה"ר, וגם על התורה איתא בגמ' (קדושין דף ל' ע"ב) כך, הקב"ה אמר להם לישראל, בני בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו, שנאמר (בראשית ד', ז') הלא אם תיטיב שאת, ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרים בידו, שנאמר (שם) לפתח חטאת רובץ, ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך, שנאמר (שם) ואליך תשוקתו, ואיתא בגמ' (פסחים דף פ"ז ע"א) אני חומה זו תורה. ולכן מי ששרוי בלא תורה שריו בלא חומה. ובני הרה"ג רבי גמליאל שליט"א ביאר דאיתא בגמרא (בבא מציעא דף ק"ח ע"א) אמר רב יהודה, הכל לאגלי גפא, (הכל מסייעין לגדור חומת העיר, ולהעמיד שעריה, שלא יכנס צבא שונאים לעיר, רש"י), ואפילו מיתמי, אבל רבנן לא, מאי טעמא, רבנן לא צריכי נטירותא (תורתו משמרתו, כדכתיב (משלי ו', כ"ב) בשכבך תשמור עליו, רש"י). ולכן השרוי בלא תורה, שריו בלא חומה, דאין התורה משמרתו, ולכן צריך לסייע לגדור חומת העיר, כיון דאין לו השמירה של חומת התורה, משא"כ אם שריו בתורה שריו בחומה, דהתורה משמרתו כחומה, ולכן אין צריך לסייע כמו כולם לגדור חומת העיר, (עכ"ד).

"בלא שלום" כדאיתא בסיום מסכת ברכות (דף ס"ד ע"ב) אמר רבי חנינא, תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר (ישעיה נ"ד, י"ג) וכל בניך למודי ה', ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך, שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול (תהלים קי"ט, קס"ה), יהי שלום בחילך שלום בארמונותיך, למען אחי ורעי אברהם נא שלום בך, למען בית ה' אלקינו אבקשה טוב לך (שם קכ"ב, ז' - ט', ה') עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום (שם כ"ט, י"א), ואיתא בגמ' (סנהדרין דף צ"ט ע"ב) א"ר אלכסנדר

כל העוסק בתורה לשמה, משים שלום בפמליא של מעלה, ובפמליא של מטה, ואיתא בילקוט שמעוני (פ' יתרו רמז ע"ג) דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום (משלי ג', י"ח) – אמר הקב"ה, התורה כולה שלום, ולמי אני נותנה לאומה שהיא אוהבת שלום, הוי וכל נתיבותיה שלום. ולכן מי ששרוי בלא תורה שרוי בלא שלום.

והנה בליל שבועות באמירת תיקון ליל שבועות, אומרים פסוקי תורה, סדר התיקון הוא מהשל"ה הק' (מסכת שבועות עמוד התורה ד"ה חייב אדם) ג' פסוקים מתחילת הפרשה, וג' פסוקים מסוף הפרשה. ויש גם שאומרים מתוך הפרשיות, מאי שייכי ל שבועות, כגון, קבלת התורה (מפרשת יתרו, משפטים, ואתחנן), וכן הקרבנות של שבועות (מפרשת אמור, פינחס, ראה), כל זה מובן למה אומרים אותו. אבל יש עוד פרשיות שלכאורה אין לזה קשר להג השבועות, ועכ"ז תיקון השל"ה הק' לאמרים, וצריך להבין טעמו של דבר. כגון: מעשה בראשית (בפרשת בראשית), והיה כי יביאך (בפרשת בא), יציאת מצרים והשירה (בפרשת בשלח), ברכת כהנים (בפרשת נשא), ועתה ישראל מה ה' אלקיך (בפרשת עקב), שמע ישראל (בפרשת נשא), והיה אם שמע (בפרשת עקב), פרשת ציצית (בפרשת שלח). ויתכן לומר שפרשיות אלו יש להם קשר לדברי הגמ' יבמות (הג"ל), דכפי שביארנו מי ששרוי בלא תורה, שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה, בלא תורה, בלא צוה, בלא שלום, ולכן אומרים פרשיות אלו, דכל פרשה ופרשה מרומז לאחד מברכות אלו, לרמז דמי ששרוי בתורה יהיה לו שמחה, ברכה, טובה, תורה, חומה, שלום. ואבארם אחת אל אחת, כפי סדר הפרשיות.

א. "מעשה בראשית" (מפרשת בראשית) שאומרים בתיקון ליל שבועות, בא לרמז על "ברכה", שהקב"ה בירך את כל היקום, כדכתיב (בראשית א', כ"ח) ויברך אותם אלקים, ויאמר להם אלקים, פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשوها. ואומרים זאת ליל שבועות, לרמז שמי ששרוי בתורה, יזכה ל"ברכה".

ב. "פרשת והיה כי יביאך" (מפרשת בא), שאומרים בתיקון ליל שבועות, בא לרמז על "טובה", והפרשה מתחיל (שמות י"ג, י"א) והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני, כאשר נשבע לך ולאבותיך ונתנה לך, ואיתא בגמ' ברכות (דף ה' ע"א) תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר, שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, – אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. ולכן אומרים זאת ליל שבועות לרמז שמי ששרוי בתורה יזכה ל"טובה".

ג. "יציאת מצרים ושירת הים" (מפרשת בשלח) שאומרים בתיקון ליל שבועות, בא לרמז על "שמחה", דאמירת השירה על הים אחרי נס הגדול, היה בשמחה רבה, כדאיתא בספר החרדים (פרק ע"ג, הסגולות לכפרת עונות) וז"ל: סגולה שליטת, יכיון בשירת הים שאומרים בכל יום לאמרה בקול רם ובשמחה רבה, כאילו אותה שעה יצא ממצרים, שהרי אמרו במדרש (ילקוט שמעוני פרשת בשלח רמז רנ"ד) ויסע משה את ישראל מים סוף (שמות ט"ו, כ"ב) שהסיעם מעונותיהם, שנמחלו על ידי השירה שאמרו, שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה, מוחלין לו על כל עונותיו (מדרש שוחר טוב תהילים י"ח ד"ה אשר), והנה אחר שצונו ה' לומר שירה זו בכל יום ויום, כדכתיב (שמות ט"ו, א') ויאמרו לאמר, וכדכתיב רשבי" שרצה לומר שנאמר אותה בכל יום בשמחה רבה, כשעה הראשונה שאמרו אותה (עכ"ל), הובא בטהרת הקודש (מאמר תשובות סגוליות פרק י"א), הרי שכתב להדיא שאמרו השירה על הים בשמחה רבה. ואיתא בגמ' ברכות (דף ל"ה ע"א) א"ר יונתן מנין שאין אומרים שירה אלא על היין, שנאמר (שופטים ט', י"ג) ותאמר להם הגפן, ההדלתי את תירושי המשמח אלקים ואנשים, אם אנשים משמח, אלקים במה משמח, מכאן שאין אומרים שירה אלא על היין. רואים מכאן שהשירה הוא רק כשמשמים, ולהיפך רואים מחז"ל דאם לא נמצאים בזמן שמחה לא יכולים לומר שירה, כדאיתא בגמ' (ר"ה דף ל"ב ע"ב) אפשר מלך יושב על כסא דין, וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו, וישראל אומרים שירה. וכן אומרים בגמ' (מגילה דף י' ע"ב) בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה מעשה ידי טובעין בי, ואתם אומרים שירה. הרי שלך לפניך ששירה הוא רק בשמחה, ולכן אומרים שירת הים בליל שבועות, לרמז שמי ששרוי בתורה יזכה ל"שמחה".

ד. "ברכת כהנים" (מפרשת נשא) שאומרים בתיקון ליל שבועות, בא לרמז על "שלום", דאיתא במדרש תנחומא (פרשת צו סימן ז') אמר רבי לוי גדול השלום שאין חתום ברכת כהנים אלא שלום, שנאמר (במדבר ו', כ"ז) וישם לך שלום. ולכן אומרים זאת בליל שבועות לרמז שמי ששרוי בתורה יזכה ל"שלום". כדאיתא בגמ' (ברכות דף ס"ד ע"א) אמר רבי אליעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם.

ה. "פרשת היראה" (מפרשת עקב) שאומרים בתיקון ליל שבועות, בא לרמז על "חומה", וכבר הבאנו לעיל פירוש המהרש"א (יבמות דף ס"ב ע"ב) שחומה הכוונה שמירה מחטא, ומלחמת היצר, ואיתא בשערי התשובה לרבינו יונה (ספר היראה ד"ה הרגל) וז"ל: הרגל תמיד על שפתך דברי יראת שמים, כגון – ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו', – ואז לא תכשל, וכתב (שם ד"ה ויתפלל) ויקרא בכל יום בפרשת ועתה ישראל (הג"ל, ונרפסה ברוב הסיפורים סוף תפילת שחרית), שכולה יראת שמים, למען יזכור תמיד הבורא, ולא יחטא (עכ"ל). ולכן אומרים זאת בליל שבועות, לרמז שמי ששרוי בתורה יזכה ל"חומה" שיהי לו גם יראת שמים, כדאיתא בגמ' (קדושין דף ל' ע"ב) אם אתם עוסקין בתורה אין אתם נמסרים בידו, – תנא דבי רבי שמעאל בני אם פגע בך מנוול זה, משכחו לבית המדרש, אם אבן הוא נימחה, אם ברזל הוא מתפוצץ.

ו. "פרשת שמע" (מפרשת ואתחנן), "והיה אם שמע" (מפרשת עקב), "פרשת ציצית" (מפרשת שלח), שאומרים בתיקון ליל שבועות, בא לרמז על "תורה", כדאיתא בגמ' (מנחות דף צ"ט ע"ב) אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחי, אפילו לא קרא אדם אלא קריאת שמע בלבד שחרית וערבית, קיים לא ימוש ספר התורה הזה מפיו (יהושע א', ח'), ודבר זה אסור לאמרו בפני עם הארץ (שלא יאמר בקריאת שמע סגי, ולא ירגיל בניו לתלמוד תורה, רש"י), ורבא אמר מצוה לאמרו בפני עם הארץ, (דסבר משום קריאת שמע נוטל שכר גדול כזה, כי אז תצליח את דרכיך, אם היה עוסק כל היום, כל שכן ששכרו גדול, ומרגיל את בניו לתלמוד תורה, רש"י), ולכן אומרים זאת בליל שבועות, לרמז שצריכים להיות שרוי בתורה מוסיף והולך, ולראות תמיד מה שאפשר עוד ללמוד, ולעשות נחת רוח להקב"ה. ויהא רעוא שנוכל להיות שרוי בתורה לשמה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו באהבה, אכ"ר.

רבי דוד הצטער ביותר שכל טרחתו הגדולה ויגיעתו העצומה היו להבל ולריק, ובמר לבו נכנס בבכיה ובנפש עגומה אל הבעש"ט, מפני מה נתחייבתי בעונש גדול כזה, שרציתי למסור נפשי לדבר מצוה שיהיה לרבינו יין בתכלית הכשרות. אולם הבעש"ט הסביר לו את הסיבה לכך מפני שבשעת שמירה הסיח דעתו מעיקר השמירה, שהיה לך להתפלל להשם יתברך שהוא יעזור לך לשמור היין היטב.

בהתלהבותו השפיע הבעש"ט לא רק על תלמידיו אלא גם על סובביו. הרה"ק רבי אהרן מקרלין זי"ע בעל בית אהרן סיפר שפעם אחת קיבל הבעש"ט שבת בשרה והיו שם צאן רועים על פני השדה, והגבירו בשעת מעשה את רגליהם הראשונות למעלה ועמדו רק על שתי רגלים האחרונות בעמידת איש, וההסבר ניתן בדברי צדיקים "מחמת שקידש הבעש"ט את כל העולם, והעלה בשעת קבלת שבת את כל העולם למקורו הראשון אז ממילא כל הברואים אשר עמדו שם אז אצלו, הגם שאין בהם דעת מכל מקום כיון שמעט החיות המלוכש בהם, נתעלה למקורם הראשון ממילא הגבירו את עצמם". ולא רק בעלי החי הבחינו בקדושתו של הבעש"ט אלא גם הדומם וכפי שנמסר הרי גם לציציות של הבעש"ט היתה חיות ונפש ממש והיו יכולים לנענע עצמן כי על ידי קדושתו ועשיית המצוות המשיך להם נפש וחיות.

הבעש"ט היה מתכוון בתפלותיו לא רק לבקשות תלמידיו אלא לכל בית ישראל ואף נשמות הנפטרים שלא באו על תיקונם היו באים אליו בשעת תפלתו והיה שוקד להעלות אותם רבבות נשמות מעולם האמת היו נאספות אל הבעש"ט בשעה שעמד בתפלתו. כשנשאל ע"י גיסו הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיסוב זי"ע מדוע הוא מאריך בתפלת מנחה בערב שבת הסביר לו הבעש"ט: כאשר אני מגיע לברכת מחיה המתים אז באים נשמות מתים לאלפים ולרבבות ואני צריך לדבר עם כל אחד ואחד מפני מה נדחה ממיחצתו ואני עושה לו תיקון. מתפלל בעדו ומעלהו והחשוב קודם, והם רבים כל כך שאם רציתי להעלות כולם הייתי צריך לעמוד שמונה עשרה שלש שנים. אך כשאני שומע הכרוז שמכריז מקודש מקודש ואי אפשר עוד להעלות הנשמות אני פוסע מן השמונה עשרה. מששמע רבי אברהם גרשון את הדברים ביקש אף הוא שהנשמות תבואנה אליו והבעש"ט נענה לו וגילה באזניו את הכוונות שיש לכוון בהן, אך כאשר כיוון כוונות אלו וראה שבאו אליו מתים כמו עדר גדול של צאן נפל מתעלף, ואז העירו הבעש"ט.

הרה"ק רבי ישראל המגיד מקו'ניץ זי"ע מצטט את דבריו של הבעש"ט שאמר לגיסו רבי אברהם גרשון מקיסוב כל זמן שאתה תוכל עוד בתפלה לומר ברוך אתה על פי רצונך, תדע כי עדיין לא הגעת לכוונת התפלה. כי כל כך צריך אדם להיות בהתפשטות מופשט ומסולק מן העולם הזה עד שלא יהיה בו כוח אנושי להמשיך בתפלה. רבי ברוך ממעז' בוד' מספר כי סבו הבעש"ט היה פונה לעצמו-גופו תמה אני עליך הגוף איך לא התפוררת מאימת בוראך בעמדך לחנן לפניו.

ואם יגיע למדה כזו של התפשטות הגשמיות יאמר בלבו למה לי איזה פנייה וגאווה כיון שבדעתו אפילו למות אחר שנים או שלש תיבות, ובאמת הוא חסד גדול מהשם יתברך שנותן לו כח ומשלים התפלה והוא חי, שכן לפי דרך הטבע היה לו למות מחמת שמפסיד כוחו, כי נתן כחו בתפלה כל כך מכח הכוונה הגדולה שהוא מכוון.

הרה"ק רבי אהרן מז'יטומיר זי"ע תלמידו של הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע מציין את דרך התפלה "כפי ששמעתי וקבלתי הדרך הקדושה ממורי הרב והוא קיבל מרבו המגיד והוא קבלו מרבו הבעש"ט והוא קיבל מרבו אחיה השילוני כי דרך האמת כל הוא שצריך בשעת עבודה להפשט עצמו מגשמיות העולם הזה עד שיחשוב בעיניו כאילו אינו בעולם הזה ולומר האותיות בקול ודיבור פשוט ולדבק ולקשר מחשבתו בהאותיות הקדושות פירוש המלים הקדושות ואז ממילא תתלקח ותתלהב בו אש להבת שלהבת הבערת היראה ואהבה עילאין בעוז ועצום עד מאוד".